

альних груп тощо. Реалізуючи етикетні вимоги, юрист опиняється в ситуації рівного ставлення до всіх осіб, що беруть участь, наприклад, у судочинстві, зберігаючи при цьому своє моральне ім'я і підтримуючи гідність інших.

Етикетні вимоги реалізуються через конкретні правила поведінки і стосунків. Тому були виділені й розглянуті правила етикету, що характерні для окремих юридичних спеціалізацій, а саме слідчого, судді, прокурора як учасників судочинства.

Отже, етикет сприяє оптимізації судового процесу, організує діяльність юристів, регламентує поведінку і спілкування людей у процесі судового розгляду, гармонізує атмосферу слухання, сприяє рішенню справ у судовому засіданні, тобто забезпечує моральний і законний характер судочинства.

Н.П. Пасмор, пошукувач

ПРО БІБЛІОТЕЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЮРИДИЧНОЇ ОСВІТИ У РЕГІОНІ

Демократизація суспільства, розвиток правової держави на перший план висуває завдання загальнонаціональної ваги, – формування в Україні єдиного інформаційно-правового простору, який би забезпечував доступність правової інформації для всіх структур суспільства і кожного громадянина зокрема. У цьому процесі провідна роль відводиться бібліотекам юридичного профілю.

Становлення правової держави викликає необхідність реформування і юридичної освіти, створення нової системи підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації юридичних кадрів, впровадження нових освітніх технологій, що значною мірою забезпечується розвитком і удосконаленням системи інформаційного і документно-бібліографічного забезпечення юридичної освіти.

Повноцінне функціонування юридичної науки тісно пов'язано з високим рівнем інформаційно-бібліотечного обслуговування фахівців юридичної галузі, професорсько-викладацького складу та студентів з урахуванням їх інформаційних потреб.

Удосконалення інформаційно-бібліографічного обслуговування, трансформація функцій і ролі наукової юридичної бібліотеки Національної юридичної академії України має на меті допомогти у вирішенні такої важливої проблеми розвитку юридичної галузі, як інтеграція вищої юридичної освіти та юридичної науки, науково-методологічної бази тощо.

Аналіз зміни основних функцій бібліотеки як соціального інституту показав, що в XIX – на початку XX ст. основною функцією бібліотеки була просвітницька; у роки радянської влади – ідеологічна; нині – інформаційна та навчально-виховна (освітня), наукова, меморіальна.

Функції бібліотекаря дедалі частіше зводяться до виконання завдань інформаційного посередника, консультанта.

Для значної кількості вищих юридичних навчальних закладів різної форми власності та рівня акредитації, а також правознавчих факультетів вузів актуальною проблемою є недостатнє інформаційне забезпечення викладачів та студентів. Таке ставлення викликане перш за все недостатнім забезпеченням новоутворених вузів та факультетів юридичного профілю повноцінними бібліотечними фондами. У цій ситуації бібліотека академії має взяти на себе функцію координаційного центру інформаційно-бібліотечного забезпечення юридичної галузі нашого регіону.

Підставою для перетворення бібліотеки академії в координатора інформаційно-бібліотечного забезпечення юридичної освіти є провідна роль Національної юридичної академії України на ринку юридичної освіти, а також наявність повноцінного бібліотечного фонду літератури з питань правознавства, високий професійний рівень працівників бібліотеки, досвід в обслуговуванні фахівців, викладачів і студентів галузі.

Специфіка академії як навчального та наукового центру впливає на структуру і функціонування її бібліотечного фонду, до складу якого входять наукові видання, дисертації та автореферати в галузі права та суміжних галузей.

Важливу роботу щодо інформаційного забезпечення наукових досліджень і підготовки наукових кадрів здійснює відділ рідкісної книги та рукописів, який по праву називають “перлиною бібліотеки”. Тут зібрано близько 50 тис. примірників видань за період 1726 – 1945 рр. в галузі права, історії, філософії, економіки та ін. Не менш важливе значення для задоволення різноманітних інформаційних запитів користувачів має фонд довідкової літератури бібліотеки, що налічує більше 20 тис. примірників (енциклопедії, словники, довідники, бібліографічні покажчики та ін.). Зокрема, до послуг читачів, окрім енциклопедій, виданих у колишньому СРСР та сучасних незалежних Україні і Росії, такі зарубіжні видання, як “Britannika” і “World book”.

Для досягнення комплектування наукового фонду бібліотекою академії налагоджуються прями контакти з видавництвами,

книготорговими фірмами і авторами, постійно розширюється коло видавництв, з якими співпрацює бібліотека. Такі контакти суттєво впливають на збільшення надходжень літератури з різних галузей права.

Суттєвою перешкодою на шляху вдосконалення інформаційно-бібліотечного забезпечення юридичної освіти і науки є розрив контактів з провідними юридичними вузами, особливо з російськими та інших країн СНД. Бібліотека академії за підтримки керівництва вузу намагається подолати негативні наслідки цього: встановлюються і поглиблюються взаємовигідні зв'язки з бібліотеками юридичних вузів країн Європи, США, Канади. Так, здійснюється співпраця з бібліотеками Інституту конституційної та законодавчої політики (Будапешт, Угорщина), факультетами права Торонтського (Канада) та Делаварського (США) університетів. У межах міжнародної програми ЄС "Темпус" – з бібліотеками університетів Темз Веллі (Лондон, Великобританія) та Ов'єда (Іспанія).

Звичайно, співробітництво з одними вузами не може замінити стосунки з іншими, як не може бути взаємозамінюваною інформація, що надходить, наприклад, з університету м.Ов'єда, та яка б надходила з університетів Одеси, Москви, Саратова й інших вузів України і СНД. Тому необхідно негайно шукати шляхи подолання цього негативного явища.

Співробітництво з бібліотеками провідних юридичних вузів зарубіжних країн з подальшим розширенням їх кола та перспективою вступу до єдиного європейського, світового інформаційно-правового простору вже приносить свої позитивні результати, що суттєво впливає на навчальний і науковий процеси в академії, оскільки дає можливість ширше застосовувати порівняльно-правовий метод дослідження, порівняльну оцінку різних систем освіти і правової практики.

Результатом такого співробітництва з вказаними закордонними вузами юридичного профілю стало безкоштовне (як дарунок) поповнення фонду бібліотеки (понад 1000) юридичними виданнями з усіх галузей права, навчальними програмами та науково-методичними розробками, а також фаховими періодичними виданнями (28) – США, Великої Британії, Канади, Іспанії, Німеччини.

Для забезпечення наукової діяльності вчених-правознавців необхідною умовою є оперативне надання інформації про нормативні документи. І тут особливе місце займає спеціальний підрозділ академії – інформаційно-кодифікаційний відділ, де відслідковуються всі зміни у поточному законодавстві, вносяться відповідні допов-

нення до контрольних екземплярів і користувачам надається попередня та остання редакція текстів.

Поточні офіційні документи надходять до бібліотеки також у вигляді публікацій у періодичних виданнях. Крім того, саме в них розміщено коментарі до офіційних документів і матеріалів з юридичної практики, які мають особливу цінність для користувачів бібліотеки. Тому перелік передплатуваних бібліотекою періодичних видань збільшується з кожним роком і налічує більше, ніж 200 найменувань.

Кількість примірників кожного видання визначається виходячи з прогнозованого попиту із урахуванням того, що ці видання будуть представлені у віддалених абонементних і читальних залах.

Щодо вдосконалення підготовки фахівців у галузі права, то бібліотека має всі необхідні ресурси для ефективного забезпечення:

- поєднання підходів до формування єдиної освітньої політики в галузі права, розробки навчальних планів і програм з урахуванням особливостей і вимог до підготовки юридичних кадрів;
- підготовки висококваліфікованих юридичних кадрів різних освітньо-кваліфікаційних рівнів;
- підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації юридичних кадрів.

Для ефективного забезпечення навчально-виховного процесу бібліотека планує подальший розвиток взаємодії з кафедрами та інформаційними підрозділами академії. Це зумовлено тим, що багато кафедр мають у своєму розпорядженні власні фонди наукових і навчальних видань, які до цього часу не відображені в електронному каталозі бібліотеки і через це залишаються недоступними для викладачів і аспірантів інших кафедр, а також студентів.

Перспективним і об'єктивно можливим є створення на кафедрах локальних електронних каталогів для того, щоб помістити всі локальні електронні каталоги в генеральному електронному каталозі академії та організувати єдиний доступ до нього внутрішніх користувачів (по мережі інтернет) і зовнішніх користувачів (по мережі інтернет).

Створення локальних електронних каталогів має вирішити завдання автоматизації віддалених філіалів бібліотеки академії.

Бібліотеки, насамперед юридичного профілю, шляхом ефективного інформаційно-бібліотечного забезпечення фахівців у галузі права, науковців-правознавців, студентів покликані брати активну участь у формуванні демократичних цінностей та залученні потенційних громадських сил у процес державотворення.